

Braziliaanse groet **2022**

De Zwartzusters wensen u vandaag geloof, liefde, hoop, vreugde, vriendelijkheid, medeleven, doorzettingsvermogen.

ZWARTZUSTERS van Bethel - O.S.A.

Beste familieleden, vrienden, weldoeners,

We werden ons, in deze tijden van pandemie steeds bewuster van onze specifieke missie en zending: de vreugde van het Evangelie te beleven, te zorgen voor de meest kwetsbaren en voor de schepping, een menswaardige en gelukkige samenleving op te bouwen waar we in vrede kunnen samenleven en waarin we aan elk van ons een plaatsje gunnen om te kunnen groeien en in waardigheid te leven. In het tijdschrift Stelimo las ik een mooie bezinning:

“Ik wens iedereen in de tuin van zijn of haar leven een prachtige boom. Met stevige wortels van liefde, takken van vriendschap die naar alle kanten reiken en met vruchten van geluk, die je elke dag opnieuw kan plukken. Laat de vogels nesten bouwen in die boom, zorg dat iedereen zich bij je thuis voelt. Laat hem vooral niet wegwijnen door de bedorven lucht van eigenbaat en snel winstbejag ten koste van alles en iedereen. En als in de herfst de bladeren vallen, treur dan niet, want de wind verspreidt reeds het zaad en de zon en de regen doen het groeien tot een jonge boom, nog mooier en duurzamer dan de vorige. Heb voor dit alles veel geduld, want bomen groeien traag. Laat je boom dag na dag groeien en bloeien zodat iedereen ervan kan genieten, dan zal hij ook steeds weer voor jou openbloeien en vruchten dragen”.

De zusters in Brazilië probeerden ook in dit moeilijke jaar vruchten te dragen, en helpend aanwezig te zijn zowel in Salvador da Bahia, Candeias in Bahia en Itacoatiara in Amazone. Ze leefden ook intens mee met het plotse heengaan van de geliefde Bisschop Dom André de Witte van Ruy Barbosa.

Brazilië maakt een grote crisis door, niet alleen omwille van de pandemie door Covid 19, maar ook omdat de kloof tussen rijk en arm steeds groter wordt, minderheidsgroepen worden gediscrimineerd, het Amazonewoud wordt platgebrand en het geweld toeneemt. Ook dit jaar kwam een noodprogramma op gang om de ergste noden te lenigen door het uitdelen van water en voedselpakketten.

Ga je mee op tocht? Zr. Christine Everaere

Begrafenis Dom André De Witte 26 april 2021

Na een korte ziekenhuisopname is Dom André De Witte op 25 april 2021 overleden. Hij werd 76 jaar. Afkomstig uit Scheldewindeke, Oost-Vlaanderen en met een diploma van landbouwingenieur op zak trok André De Witte in 1976 als priester Fidei Donum naar Brazilië.

Hij werkte 18 jaar in een parochie in het bisdom Alagoinhas, werd geestelijk directeur van het seminarie, diocesane coördinator van de landpastoraal en vicaris-generaal.

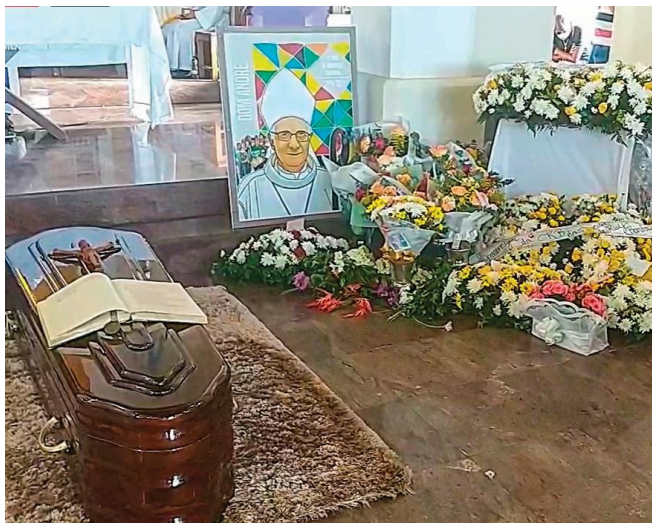
Op 8 juni 1994 werd hij benoemd tot bisschop van Ruy Barbosa. Als bisschopsleuze koos hij: Cristo Sempre. Van 1995 tot 2003 was bisschop De Witte voorzitter van de dienst migrantenpastoraal van de Braziliaanse bisschoppenconferentie. Toen in de zomer van 2013 de Wereldjongerendagen (WJD) plaatsvonden in Rio de Janeiro, beleefden de Vlaamse jongeren die met IJD-Jongerentpastoraal Vlaanderen deelnamen aan deze editie, vooraf in Ruy Barbosa een intense 'missionaire week'.

In 2015 werd Mgr. De Witte verkozen tot vicevoorzitter van de Commissie voor Landpastoraal van de Braziliaanse bisschoppen.

Op 15 april 2020, aanvaardde paus Franciscus zijn ontslag en benoemde zijn opvolger: Dom Estevam dos Santos Silva Filho. In een brief aan zijn familie en vrienden in Vlaanderen liet Dom André toen weten dat hij blij was de eindverantwoordelijkheid te mogen doorgeven en wel aan iemand die niet alleen van harte maar ook van geboorte uit Bahia afkomstig was.

Zelf wou hij als emeritus bisschop dienstbaar blijven in de evangelisatie en sociale pastoraal bij de overwegend arme plattelandsbevolking, wat helaas maar van korte duur was. Dankbaar om wie hij was en wat hij betekende ook voor onze zusters, die met hem hebben mogen samenwerken, dragen we hem mee in ons hart en gebed. Rust in vrede Dom André.

Dank voor uw getuigenis als Goede Herder!

80ste verjaardag eerste Braziliaanse medezuster

Zr. Jandira Das Virgens do Nascimento, geboren op 25/08/1941, trad op 21 januari 1970 als eerste Braziliaanse binnen in de Congregatie van de Zwartzusters, as Irmãs Negras Agostinianas en mocht recent haar 80ste verjaardag vieren.

Zr. Jandira schrijft namens de zusters in Salvador: "De coronasituatie dwingt mij en mijn medezusters in Salvador om thuis te blijven, maar het is dat rusteloze Augustijnse hart dat ons aanspoort om op tocht te gaan naar gedesoriënteerde en depressieve mensen, naar verlamden.

Ik tref bejaarden hulpeloos aan zonder begeleiding en het doet me denken aan de uitdrukking van de verlamde in het Evangelie Joh. 5:7: "Er is niemand om mij te helpen". Ik ontmoet mensen die een afspraak hebben in het ziekenhuis maar zich de onderzoeken of de taxi niet kunnen veroorloven. Ik luister naar jonge mensen die blij zijn aan de universiteit te mogen beginnen maar zich heel veel zorgen maken over hoe ze vervoer, boeken, snacks moeten betalen. Ik bezoek al deze mensen en hun angsten en bezorgen mij slapeloze nachten. We begeleiden onder andere David 18 jaar, die rechten studeert, Brenda 19 jaar, een maatschappelijk werker. Wat mij gelukkig maakt is dat ik al 55 jaar in deze buurt woon en nog steeds in contact sta met de kinderen, de jeugd, de volwassenen, de ouderen, de zieken. Ik luister, begeleid, bid en neem deel aan de gemeenschap van de Parochie van São Gonçalo do Retiro. In het begin gaf de regering geld aan de gezinnen zonder werk, geld aan de jonge studenten voor een maaltijd en aan de kinderen een basisvoedselmand maar dit jaar heeft zij alles gehalveerd. Ze hebben nooit melk, vlees, fruit of groenten gehad. Wat mij verbaast is de houding van de arme mensen: "Er is voorlopig niemand gestorven aan corona. We kunnen leven en zijn ondanks alles gelukkig. Goddank hebben we dit nog"."

Zwartzusters in Candeias Bahia, Bisdom Camaçari

Onze zending als parochiezusters wordt in deze periode van PANDEMIE, veroorzaakt door de gevaarlijke P1-variant, op een voorzichtige manier uitgevoerd, met inachtneming van de beperkingen, oriëntaties, gemeentelijke en diocesane decreten.

Er is een vermindering van activiteiten, maar zonder de Eucharistievieringen te stoppen alhoewel met een verminderd aantal aanwezige gelovigen.

De gelovigen en de bevolking beleven moeilijke momenten van isolement en werkloosheid. De armoede en de psychologische problemen zijn toegenomen en de gezinnen zijn door elkaar geschud en er is heel veel verdriet ook door het overlijden van zoveel geliefde mensen.

Wij Zwartzusters, Irmãs Negras, voeren onze zending uit door de gezinnen te bezoeken, het Woord van God te vieren en te verkondigen, het parochiesecretariaat te ondersteunen en aanwezig te zijn bij lief en leed in de gemeenschappen en te helpen waar het mogelijk is.

Het vraagt van ons een grotere aandacht en solidariteit, door het voeren van campagnes om onder andere de honger te verlichten en te stillen.

De triduüms ter ere van de patroonheiligen, op hun respectievelijke data, werden voorzichtig hervat.

Er gingen ook roepingenvergaderingen door, liturgische vorming, gezinspastoraal, ontmoetingen met de jeugd en andere. We blijven vertrouwwol op weg gaan en danken u voor uw steun en meelevens!

Zwartzusters in Amazone Brazilië

De Zwartzusters, As Irmãs Negras, zijn sinds december 2017 al drie jaar aanwezig in de Amazone en hebben op maandag 14 december 2020 bij Dom José Ionilton Lisboa de Oliveira, SDV, een nieuw contract getekend voor 3 jaar.

Zr. Ângela, de Regionale Overste, gaat er geregeld op bezoek en schrijft hier wat indrukken neer over haar verblijf van drie maanden in het land van de Amazone, of beter gezegd, de wateren van de Amazone. Het is een prachtig land, maar waar je ook heen wilt, je moet met de boot. Ze ziet hier veel verschillen tussen Salvador/Bahia en Itacoatiara/Amazonas.

Het vervoermiddel in Salvador is de wagen via de wegen, terwijl het hier in Itacoatiara bootjes zijn via de Amazone en de vele riviertjes. Een boottocht van een uur, die hier populair is, kost R\$ 30,00 of 60,00 reais voor één persoon om naar Itacoatiara te gaan.

In Salvador/Bahia bestaat het grootste deel van de bevolking uit Afro-Brazilianen die afstammen van de aanzienlijke slavenpopulatie van destijds. In Itacoatiara/Amazonas leven verschillende inheemse volkeren en stamt het grootste deel van de bevolking af van de vermenging van de inheemse bevolking met blanken. De mensen hier leven zeer eenvoudig: als het water komt gaan zij weg, als het water wegtrekt keren zij terug. Zo simpel is het, zonder te klagen over het leven, zonder te vechten met de natuur, zonder de loop van de rivieren te willen verleggen of iets dergelijks. Ze zijn gewoon blij met de dynamiek van de natuur. Het is een volk dat zijn land niet gemakkelijk verlaat. Verschillende families wonen hier samen en zij vinden het leven dat zij leiden niet slecht. Ze zijn tevreden met wat zij voortbrengen en kunnen verbruiken en hebben niet de gewoonte om voorraden aan te leggen, om te accumuleren, om op straat te komen voor hun rechten. Ze zien zichzelf niet als hulpbehoefstig. Onder de riviergemeenschappen, ribeirinhas, vind je nog steeds gezinnen met 9 of 10 kinderen, Zo ontmoette ik onlangs een 35-jarige vrouw met 10 kinderen en weer zwanger.

Verarming en nood: komen onder andere door de aanwezigheid van immigranten uit Venezuela en andere landen. Ook door de overstroming van de rivieren en hun zijrivieren, momenteel de grootste in de geschiedenis, mede veroorzaakt door de klimaatverandering. De zusters leefden intens mee met de getroffen families. Een boer vertelde dat hij tijdens het hoogtepunt van de overstromingen tot zes koeien op één dag verloor, waardoor de prijs van het vlees steeg.

Er is ook verarming en nood veroorzaakt door de pandemie. In Januari 2021, bij de tweede golf van de pandemie, was de situatie zeer dramatisch. Er was een wachtrij van 423 patiënten voor 1 bed. De mensen kwamen de ziekenhuizen binnen om te sterven.

Er kwam een dringende oproep om zuurstofflessen te mogen ontvangen om de velen in ademnood te kunnen helpen. 1 zuurstoffles kostte 250,00 Reais of iets van 40,00 euro afhankelijk van de wisselkoers.

Dank voor de milde giften.

Dokters kwamen wenend het ziekenhuis buiten. Men kon niet vlug genoeg de kerkhoven uitbreiden, er waren zeker 200 sterfgevallen per dag in Manaus. De situatie in Itacoatiara is vandaag blijkbaar onder controle, maar er is nu al een algemene verslappening van de coronamaatregelen alsof de pandemie al voorbij is. Een verontrustende realiteit.

Sinds ongeveer 4 tot 5 maanden is er hier een golf van besmette vis, die de ziekte rhabdomyolysis veroorzaakt, een ernstige afbraak van spierweefsel met als symptoom een donkere verkleuring van de urine.

Dit wordt veroorzaakt doordat myoglobine vrijkomt uit de spiercellen en vervolgens via het bloed in de urine terechtkomt. Conclusie: de in de rivier beschikbare vis kan niet worden gegeten, waardoor de situatie van honger en nood nog verergert. Hier in Itacoatiara is voedsel over het algemeen veel duurder dan in Salvador, de kosten van levensonderhoud zijn zeer hoog.

Om de gevolgen van Covid-19 en de overstromingen te verzachten, ontstond op woensdag 17 februari 2021, een grote campagne van het Bisdom en van Caritas Itacoatiara “Puxirum pela Vida”, om elementaire voedselpakketten, maskers, speelgoed te bezorgen aan de getroffen gezinnen. De coördinator van de groep, Francely Brandão, benadrukt dat het “Puxirum pela Vida” tot doel heeft alle pastoraal verantwoordelijken, priesters, lekenmannen en -vrouwen, mannelijke en vrouwelijke religieuzen, te motiveren om deze daad van naastenliefde in parochies, pastorale gebieden en gemeenschappen tot stand te brengen. Het plan zal op vier grote fronten werken, elk met zijn eigen actie-projecten:

- **Bestrijding van honger:** waarbij niet-bederfelijk voedsel, zeep en alcoholgel worden ingezameld voor gezinnen die in deze tijd van de Covid-19-pandemie in een kwetsbare positie verkeren op gebied van voedsel, gezondheid en het sociale.
- **Gezondheid:** Zorg voor de lichamelijke gezondheid en uw luisterend oor voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen.
- **Belangenbehartiging:** verduidelijking van de sociaal-politieke, economische en milieu-oorzaken en -gebruiken van de pandemie;
- **Communicatie:** Bevorderen van waarheidsgetrouwe en objectieve communicatie in de context van de pandemie, gebaseerd op informatie uit betrouwbare bronnen.

<https://fb.watch/5LHNVTXG6T/>

Onze zusters zijn daarbij heel actief betrokken. Op de foto's kunt u de vreugde van de mensen zien wanneer zij een mand met basisgoederen ontvangen. Ook de eerder genoemde bootjes, zijn hier erg populair.

Naast voedselpakketten werd er ook heel wat drink- baar water uitgedeeld.

Ook brachten de zusters en hun medewerkers een bezoek aan het Indiaanse dorp Sauwim - Maquará Grande en de dorpshoofden vertelden graag iets over hun leven en geschiedenis.

Beknopte geschiedenis van het dorp Sauwim - Maquará Grande, Grondgebied Silves/ Itacoatiara, getranscribeerd, uitgeschreven van een gesproken opname, door Comissão Pastoral da Terra (CPT), Pastorale Landcommissie van de Prelazia van Itacoatiara, op basis van verslagen van de dorps-
hoofden. (José Jorge Amazonas Barros)

De Sauwim-gemeenschap is gelegen op de rechteroever van de Maquará Grande Igarapé, op de territoriale grens tussen de gemeenten Silves en Itacoatiara, Amazonas. Deze mensen zijn Waimiri-Atroari, en volgens de matriarch van het dorp, mevrouw Zenaide, gaat de aanwezigheid van het Atroari-volk in de Maquará-regio terug tot het begin van de jaren 1900. Mevrouw Zenaide zegt: “Mama is hier in Maquará opgegroeid, haar moeder was afkomstig uit Uatumã, uit Jatapu; zij kwamen als vluchtelingen. In die tijd, in Uatumã, waren er enkele dappere Indianen die daar met de anderen vochten, en toen zij de anderen tegenkwamen hebben zij hen gedood. Mijn grootmoeder kwam uit Jatapu toen ze 22 jaar oud was. In de tijd dat er een epidemie was en veel mensen stierven, was ik nog een kind. Mijn moeder, mijn grootmoeder, mijn ooms, die ontsnapt waren, bleven in de regio. Tijdens de laatste oorlog die in het Amazonegebied uitbrak, vluchtten ze om zich in Canaçari te verbergen - ze kookten ‘s nachtsvoedsel om genoeg te hebben voor de dag, want als de binnenvallende indianen bij de huizen kwamen, doodden ze de mensen en de dieren met speren”
(verslag van de matriarch van de gemeenschap aan de Prelatuur van het CPT van Itacoatiara, 2021).

De bewoners van het dorp Sauwim beweren tot de Mura-etniciteit te behoren, hoewel uit de verklaringen van de dorpsmatriarch blijkt dat zij Atroari zijn. Carlos Baré, het eerste opperhoofd van Sauwim, zegt dat zij al een jaar lang “vechten” om hun tradities, cultuur en territorialiteit te redden: “De culturele redding en etnische erkenning van onze gemeenschap is een droom van de matriarch.”

De cacique werkt aan de heropleving van de taal en de moedertaal met de mensen van het dorp. Ze hebben geen politieke steun, noch van de gemeente Silves, noch van Itacoatiara. Ze geven geen steun omdat Silves zegt dat we van Itacoatiara zijn en Itacoatiara zegt dat we van Silves zijn. We staan bijna alleen in onze strijd. Alleen de Stichting van Staatsindianen - FEI/AM en de Pastorale Landcommissie hebben ons geholpen, en nu hebben CARITAS en de Irmãs Negras ons gesteund met voedsel. In ajuri, puxirum, wat "gezamenlijke inspanning" betekent, werken ze op het land, maken meel, handwerk (cocá, halsketting, armbanden).

Op 29 juli 2020 hebben wij een algemene vergadering gehouden, de eerste van de 35 vergaderingen die al zijn gehouden, over de reorganisatie van de gemeenschap. Diezelfde dag legden we de basis - de keuze van de tuxauas, de caciques, de raadsleden en het verslag van de bevolking dat werd verzameld. We zijn begonnen met 22 gezinnen, en vandaag hebben we er al 57. We hebben nog steeds geen Inheemse Administratieve Geboorteregistratie (RANI), alleen de hoge aangifte. Maar we hebben al veel bereikt, we zijn al geregistreerd bij de Staatsinrichting voor Indië (FEI) en in de Burgerlijke Stand. FUNAI steunde ons in het begin, daarna reageerden zij niet meer op wat hen werd toegezonden. Maar we zullen niet opgeven! Wij zijn al teruggegaan naar FUNAI en wij gaan vechten voor onze erkenning, voor de RANI, voor het recht op gezondheid door het Speciale Inheemse Gezondheidsdistrict - DSEI".

Carlos Baré is afkomstig van het Nadëb-volk - Santa Isabel do Rio Negro, en is twee jaar geleden in het Sauwim-dorp aangekomen. Volgens berichten van leden van de gemeenschap en van Carlos Baré zelf heeft hij sedert zijn aankomst in de Maquará-regio getracht te helpen bij de reorganisatie van het Sauwim-dorp.

Momenteel spannen deze volkeren zich in, zelfs zonder de nodige steun van de overheid, om hun cultuur en taal te redden en hun recht op gezondheid en territoriale legalisatie te waarborgen.

Seksuele uitbuiting: de maatschappelijk werker van de gemeente heeft de Caritas-medewerkers gewaarschuwd, dat er in een door Caritas begeleid gezin, een meisje met medeweten van haar moeder, door haar vader misbruikt wordt. Deze situaties worden opgespoord.

De vrouwen trekken mijn aandacht:

Een kleine/middelmatig fragiele fysieke structuur, maar vrouwen met een grote kracht, moed en beheerscapaciteit. Er is hier een dorp dat ongeveer 150 gezinnen telt die worden geleid door vrouwen, voorzitters van bewonersraden of soortgelijke gemeenschapsorganisaties, die zeer goed functioneren.

Drugshandel en criminaliteit: dit is een zeer harde realiteit hier aan de oevers van de grote Amazone-rivier. Wijken worden gegijzeld door de criminaliteit. In de armste wijk van deze stad is bijvoorbeeld al drie keer de bedrading gestolen, hoe ongelooflijk het ook lijkt. De dieven zijn tieners en/of minderjarigen. De gemeenschap belt de politie niet omdat ze niet wil vechten, met als argument dat ze geen tieners en minderjarigen kunnen arresteren. De zusters geven heel veel aandacht aan ontmoeting met jongeren, begeleiding, gesprekken, vorming, muziek- en gitaarlessen om hen zo uit de drugshandel en criminaliteit te houden.

Zr. Ângela Maria Dos Santos Lima
Itacoatiara, 10 oktober, 2021

Dit jaar wordt er ook verder geïnvesteerd in het ombouwen van het oude gebouw van de curie tot een vormings- en ontmoetingscentrum met ruimtes voor de verschillende werkgroepen voor kinderen, jongeren, zieken en caritas. Goede vorming op jonge leeftijd brengt zaden voort die een leven lang vrucht kunnen dragen. (LS 213).

Nu wordt er financiële hulp geboden om de buitenmuren te schilderen, en de verschillende vormingslokalen te voorzien van airconditioning, stoelen en deuren.

Ook worden er dakwerken uitgevoerd omdat het hout, dat de dakpannen ondersteunt, beschadigd is door termieten. Zij eten al het hout op en berokkenen heel veel schade.

Er wordt ook een opslagplaats gebouwd om het materiaal dat gebruikt wordt in de vormingsbijeenkomsten, resten van bouw- en elektrisch materiaal, materiaal voor het gewone onderhoud van de Curie en het Vormingscentrum te kunnen opbergen.

Deze werken zullen dit jaar, met hulp van uw giften, Provincie West-Vlaanderen, Noord-Zuiddienst Brugge, het Bisdom Brugge, kunnen beëindigd worden, waarvoor van harte dank.

HUIZEN EN ADRESSEN IN BRAZILIË :

Casa da Alegria

Rua do Saboeiro - quarta travessa 03 Bairro Saboeiro
Cep. 41.180-635 SALVADOR - BA-BRASIL

Casa da Paz

Rua Milton Gomes Costa 114
São Gonçalo do Retiro
Cep. 41.190-200 SALVADOR - BA-BRASIL

Casa Bethel

Rua Prof. Euclides Alípio de Oliveira, 265
Jardim Armação
Cep. 41.750-060 SALVADOR - BA-BRASIL

Casa Betânia

Rua Monsenhor Joaquim Pereira, n° 144 Centro
Cep. 69.100-042 ITACOATIARA (AM) –
Caixa Postal 25

Casa Nossa Senhora do Castanheiro

Rua B, n° 02, URBIS 1,
CEP 43.8060-000 Candeias-BA.

De zusters danken u van harte voor uw meeleven en wensen u, met dit stalletje gemaakt door Zr. Jaci, een Zalig Kerstfeest en een gelukkig 2022 toe.

**«Als Christus duizendmaal geboren zou zijn in
de stal van Bethlehem,
maar niet in ons hart,
dan was zijn geboorte waardeloos!»**

(Augustinus)

Indien u graag ons werk steunt:

Zonder fiscaal attest:

BE 88 7370 4291 2641

BIC: KREDBEBB

**Zwartzusters van Brugge vzw
Oosterlingenplein 5, 8000
Brugge**

Met fiscaal attest:

Ons project wordt eveneens ondersteund door vzw Kontinenten, waarmee wij een samenwerkingsovereenkomst hebben afgesloten. Voor jaarlijkse giften vanaf 40,00 euro kunt u een fiscaal attest ontvangen.

BE66 7380 3734 7143

BIC: KREDBEBB

**Kontinenten vzw
Potterierei 72, 8000 Brugge**

In de mededeling: Zwartzusters – Brazilië, uw rijksregister- of ondernemingsnummer.

Belangrijk: Indien de naam verschilt van de schenker eveneens naam en voornaam zoals vermeld op uw identiteitskaart meedelen. Dank.

U kan ons ook per testament gedenken.

<https://www.zwartzusters-bethel-brugge.be>

<https://www.facebook.com/Zwartzusters-As-Irmãs-Negras>

<https://www.facebook.com/Zwartzusters.Studentenstudios>

<https://www.facebook.com/Zwartzusters.Studentenkamers>

<https://www.compaz.be>